

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

RAZUMNA
MICA

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilo in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

RADION
pere sam.

Splošne vesti.

JAVEN POZIV.

Zadnje »Edinstvo« od 25. decembra 1927 poroča, da je predsednik radovljiškega društva Edinstvo na javnem zborovanju 7. decembra 1927 na Jesenicah govoril sledeče:

»Tov. predsednik nato obrazloži faktilno stanje glede Učiteljske tiskarne, opozarja na pisavo lista, ki krivično nosi ime »Učiteljski Tovariš« ter poda natančen vpogled v sramotno in netovariško borbo (kaj pa, če bi bila naročena, morda celo plačana?), ki jo uprizarjajo gospodje iz UJU.«

Ker je to grdo in podlo obrekovanje predvsem nas, ki smo na čelu organizacije UJU, pozivamo javno gg. ki nosijo odgovornost za tako klevetanje, da nam dokazujejo sledeče:

1. V čem ni pisava in ton »Učiteljskega Tovariša« povsem dostojen in korekten? Ali morete dokazati »Učiteljskemu Tovarišu« tak ton — poln osebnih napadov — kakor ga ima »Edinstvo« doma in v vsaki številki?

2. V čem je bila naša sramotna in netovariška? Ali morda zato, ker se je Učiteljska tiskarna branila sprejeti učitelje kot združnike in se je poverništvo potezalo za to, da se morajo sprejeti vsi učitelji? Ali zato, ker smo imeli resen namen sanirati gospodarske razmere tiskarne?

3. Dokazite nam, da je bila naša borba naročena in povejte jasno, od kje in od koga je bila naročena; dokazite nam, da smo bili plačani, od kje in od koga smo bili plačani, reci — podkupljeni?

Taka brezstidna natolcevanja niso vredna imena tovarišev. Potem se pa nekateri še čudijo, če mora govoriti spricho takega tiska tiskovno sodišče in si nadevajo toženi »tovariši« še gloriole preganjanih mučencov.

Zaradi mest, ki jih zavzemamo, smo prisiljeni braniti svojo čast, ker nam je ta mesta zaupalo članstvo, da na njih nastopamo tudi v njihovem imenu in bi bili nevrredni zaupanja, če ne bi branili stanovske in osebne časti.

V Ljubljani, 1. januarja 1928.

Andrej Skulj, l. r.

Josip Kobal, l. r.

Rado Grum, l. r.

Ivan Dimnik, l. r.

— Zakaj je potreben sporazum med učitelstvom? Zadnje »Edinstvo« piše o tem sledeče: »Tako se je posebno v zadnjem času pod geslom »koncentracije gospodarskih sil« začela borba zoper Učiteljsko tiskarno, koje interesi naj bi se po najnovjšem receptu podredili interesom enotne učiteljske organizacije, ne pa obratno. Težak gospodarski položaj Učiteljske tiskarne — je bil oni »memento«, ki je v brezplodnem boju izčrpačoče se struji prislili k pogovoru pri isti mizi.« — Na 16. decembra t. l. pod vodstvom predsednika Učiteljske tiskarne E. Gangla vrščem se sestanku obeh organizacij UJU in Edinstva se je ustvarila baza, ki naj obe stanovski organizaciji združi in utrdi moralne in gospodarske temelje Učiteljske tiskarne. — »Učiteljska tiskarna je v težkem gospodarskem položaju. Rešitev iz tega kritičnega stanja je odvisna od spravne pogodbe med obeh učiteljskima organizacijama UJU in Edinstvo. Da odvrnemo od sebe vsak sum nespravljalivosti in iz te izviračoče odgovornosti za posledice, ki bi bile od neizvršenem sporazumu za našo gospodarsko zadrugo naravnost katastrofalne, izjavljamo zastopniki »Edinstva« nastopno: »Pripravljeni smo v principu razpravljati o stavljenih pogojih, ki naj tvorijo le podlago v dosegu gornjega namena.« — To ponatisnjemo iz »Edinstva« v vednost našemu članstvu. Pripominjamo, da je iskrena naša želja združiti ves stan v enotni stanovski organizaciji. v blagor in korist stanu, katerega interesi morajo biti najvišji ter se mu morajo podrediti vsi drugi. Sporazuma je želeli zaradi neodvisnosti stanu, ne pa zaradi tiskarne, ki ji sporazum ne

bo v škodo, če ga bodo vodili čisti nagibi in uvidevnost ter prepričanje za nujno potrebno enotne nestranske stanovske organizacije, zaradi interesov stanu.

— Prijateljem »Mladinske Matice«! »Mladinska Matica« začena svoje delovanje s knjižnim darom slovenski mladini, o katerem smo že poročali. Hočemo pa, da se polagoma razvije in razširi v mogočno kulturno podjetje in, da s pospešenim delom popravimo, kar smo na polju mladinske književnosti zamudili. Vse je odvisno od vname, s katero se organizirano učiteljstvo zavzame za svoje podjetje. V vaših rokah, tovariši, tovarišice, je usoda Mladinske Matice! Hočemo, da sodelujete tudi pri izgradnji književnega programa. Marsikateri od vas ima kako originalno misel, kako dragoceno izkušnjo, kako upravičeno željo glede organizacije podjetja, njene programa, vsebinske in umetniške ureditve knjig ter izbire spisov. Sporočite nam jih! Vsak resen nasvet nam bo dobrodošel in ga bomo uvaževali — ako ne danes, pa jutri. Književnega programa za leto 1928. ne moremo več dosti spreminjati, ker se nam z delom mudi, glede posameznosti pa bomo radi upoštevali izražene želje. Oglasite se torej, tovariši in tovarišice, ki nam imate kaj povedati. — Odsek Mladinske Matice pov. UJU — Ljubljana.

— Razpis nagrad Mladinske Matice. Ker smo prejeli vprašanja, kako si je tolmačiti v razpisu nagrade za tri najboljše spise leposlovne ali znanstvene vsebine zahtevo, da naj bi bili sestavki čim krajši, pojasnujemo danes to v organizacijskem glasilu, da nam ni treba osebno pojašnjevati vprašalcev. Mladinska Matica bo izdala eno knjižico, v kateri bo čim več drobnih leposlovnih in znanstvenih sestavkov, primernih mladini. Ker je takih kratkih spisov dobili le malo, da bi bili res dobri, se je v razpisu nagrad izrecno poudarilo, naj bodo čim krajši. Odsek Mladinske Matice je hotel na ta način vplivati na kvantiteto spisov, ki jih bo event. prejel. Vrednost spisa ni v njegovi obširnosti, ampak v njegovi dovršenosti. Zato se bo nagraditi tudi še tako kratak prispevek, ako bo le mojstrsko izdelan. Prepuščamo pisateljem popolnoma proste roke, prepričani, da je to predpogoj umetniškega ustvarjanja. — Odsek Mladinske Matice.

— Poziv! V zmislu sklepa kranjskega učiteljskega društva pozivamo ljubljansko-ljubljansko-okoliško, kamniško in litijsko okrajno učiteljsko društvo, da se pridružijo sklepu kranjskega društva in določijo v marcu ali v aprilu skupno zborovanje v Ljubljani. Ob tej priliki naj posamezniki razstavijo in utemeljujejo svoja dela in nove metode delovne šole. — UJU — poverništvo Ljubljana.

— Kaj pa s »kontraktualci«? Od raznih strani se nam sporoča, da prosvetni oddelek v Mariboru odklanja prošnje kontraktualnega učiteljstva za definitivno namestitvev z motivacijo, da se ne more ozirati na nedržavljane, kar je — žalibog! — pravilno v smislu zakona. Da se prošnje za državljanstvo zavračajo pod najrazličnejšimi pretvezami, dasi so po predpisih popolnoma v redu, na to se pa nihče ne ozira. Zdi se, da pridemo sčasoma do popolnega Avgijevega hleva!

— »Serenissima«. Tov. J. Pahor je spisal obširen zgodovinski roman iz beneškega življenja. Roman bo priobčeval letošnji »Ljubljanski Zvon«, na kar opozarjamo učiteljstvo. Tovariš Pahor je dosegel lep uspeh, ker je njegovo delo dobilo prvo nagrado. Čestitamo!

— G. kmetijski svetnik Viljem Rohrman je bil na obnem zboru Kmetijske družbe imenovan njenim častnim članom za svoje izredne zasluge, posebno za prosphe kmetijskega šolstva. Izredno nas veseli to priznanje in odlikovanje velezaslužnega moža, velikega prijatelja učiteljstva. V našem listu

je izšel marsikateri članek, ki je kazal našemu učiteljstvu pravo pot k udejstvanju med priprostim narodom. Njegov osnutek zakona in učnega načrta za kmetijsko nadaljevalno šolstvo nam je sedaj, ko se po večkratnem klicu uresničujejo njegove želje — ko stopa učiteljstvo na njegovo pot, vrlo dobrodošel. Izrednemu odlikovanju zaslužnega moža, našega iskrenega prijatelja, se pridružuje naše učiteljstvo, želeč mu, da bi zdrav in čil še dolgo let užival zaslužno priznanje.

— Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani priredi 14. januarja v dvorani »Glasbenega zavoda« v Zagrebu koncert. Program je izključno slovenski in obsega mešane in ženske zборе s spremljevanjem klavirja. Sodeloval bo tudi naš ožji rojak, operni pevec Križaj. Pevski zbor odpotuje v Zagreb 14. januarja ob 5:25 uri zjutraj.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priloga cenj, učiteljstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotoža, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

— Nadloge. Pred vojno. Osnovna šola dobi »visok« obisk v osebi potujočega »umetnika«, oboženega z dovoljenjem okrajnega glavarstva. Na podlagi tega proš, a tudi prikrito zahteva, da se mu dovoli predvajanje. Njegov nastop je bil spoljna premetena uljudnosti, sigurnosti in drznosti. S prefriganjo izbiro izrazov, naglasom in mimiko je dal razumeti nekačo: če je dovolil kovač, zakaj ne bi kovaček? In še to: neugoditev bi značila indirekten upor proti okrajnemu glavarju. Hudournik besed je omamil nepripravljeno učiteljstvo in mož je zmagal.

— Opoldne so se razkropili otroci po vstopnino: »groš« ali pa eno jajce, darovano ali »pouzmano« iz gnezda. O kakem popoldanskem pouku ni bilo več govora, preveč so bili otroci razigrani. V neumljivi uslužnosti so pobrali razredniki vstopnino, ob 14. uri stlačili otroke v en razred in prevzeli posle rediteljev. — Začela se je predstava — »kašperiteater«, spremljan od saliv smeha, zlasti v prizoru, ko ubija zet taščo. Velehumoristično in velevzgojno: Učiteljstvo je uvidelo, da je bilo varano z mladino vred, a bilo je prepozno. — Ali pa je danes drugače? Je to namreč, da nas nadlegujejo taki »umetniški« kar z ministrskim dovoljenjem. — Od mnogih slučajev evo samo enega: Sredi pouka potrka neznanec, predstavi se v srbohrvaščini kot artist in hoče govoriti z mano, Opozorim ga, da je motenje pouka prepovedano, a kaj se zgodi? Mož »vzravna se, veča se, rase« kakor Aškerčeva »ponočna potnica«, seže zmagoslavno v zep, rekoč: »Pardon, gospodiče, imam dovolilo od ministrstva prosvete!« Zdelo se mi je, da hoče reči: »Na kolena, črv, pod težo te mogoče besede!« In še nekaj se mi je zdelo: da se hoče mož naslajati ob klecanju mojih kolen! Ker mu pa ni nič uspelo, je izvolil ugotoviti na stopnišču, da sem — »suft«. (Povedati so mi pozneje tovariši.) — Tako daleč se je torej razpasa ta nadloga, da nimamo miru pred njo niti med poukom. Kdo je kriv? Ne v poslednji vrsti mi sami, ki se sicer jezimo, ne javimo pa slučajev organizaciji, da nam izposluje mir. In tega nam je krvavo treba, zlasti zdaj, ko nas groze dvigniti iz tečajev premnoge proslave, čisto spojene z naročeno, oziroma pripravljeno »fehtarijo«, učni načrti drug za drugim itd. Kaj pomeni ta »ftd.«, vedo tovariši upravitelji, žal, predobro! — Pa še nekaj: naša deca, ki čisto nima za najpotrebnejše, ne bo molzna kravica in mi ne priganjači potujočim spekulantom! — Nastane pa vprašanje: 1. Ali res ni potujočih pravih umetnikov? — So, ali vrlo redki. 2. Ali jim naj v svesti si zakonište upravičenosti zatvorimo šolska vrata? — Pod gotovimi pogoji ne! A kakšni so ti pogoji? a) Umetnik mora biti priznana osebnost, a ne samo pripravljeno — od zgoraj. b) Predložiti mora upravitelju vsaj 14 dni prej podrobni program, včevši besedilo in slike, da se konferenca izjavi za ali proti. c) Počakati mora, da se mu priobči sklep konference. d) Imeti mora oblastno dovoljenje, ki pa mora biti naznanjeno upravitelju uradnim potom. — Z ozirom na kričoči slučaj pripravljeno tovarišem, da priljavi tako nadloge potom družtvu poverjenstvu, ki ga prosimo kot svobodno instanco našega stanu in nositellico našega zaupanja, da izposluje v smislu točk a)–d) red in mir. — Pondelakov Tonč.

— Slovenska Matica objavlja: poleg že v novembru pr. l. naznanjenih 20 poverjeništev so se ustanovila nadaljnja poverjenišstva in so prevzeli poverjeništa gg.: 21. Brežice: Ign. Supan nadučitelj v pok. in posestnik (za ves okraj); 22. Kranjska gora: Miroslav Kušar, sod. urad. (za Kranjsko goro, Rateče, Mojstrano, Dovje); 23. Jesenice: Al. Tancar na Jesenicah (za Jesenice Savo, Hrušico Plavno, Koroško Belo); 24. Hrastnik: Lojze Hofbauer, učitelj; 25. Murska Sobota: Anton Novak, višji sodni oficijal v pok.; 26. Prevalje: Miran Kokol, učitelj Lokovica p. Prevalje (za ves okraj); 27. Radovljica: Jakob Špicar, ravnatelj posojilnice (za ves okraj), izvezemski Bled z okolico; 28. Ribnica (Dolenjsko): Avgust Juvanec, posestnik in pos. uradnik (za Ribnico in Dolenjo vas); 29. Pragersko: Ciril Grafenauer, uradnik drž. železnice; 30. Škofja Loka: Jakob Rojic, učitelj; 31. Šoštanj: Cilka Trobejeva učiteljica; 32. Trebnje: Mr. pharm. Janko Ruprecht; 33. Sarajevo: Lojza Šubičeva, magistr. uradnica in tajnica Slov. kiuba. V Ljubljani (poleg že izkazanih dveh poverjeništev) za uradništo pri direkciji drž. žel. Fran Rebec, višji žel. uradnik. Nadaljnja poverjeništa se pripravljajo. Ob tej priliki opozarjamo na prvotni oklic o društvenem delovanju na temelju novih pravil. Za leto 1928. izidejo tri knjige, in sicer: ena znanstvena in dve leposlovni. Članarina za vse knjige 50 Din, plačljiva tudi v petih obrokih po položnicu. Prijave pri poverjenikih ali pismeno na društvo.

IV. SCHUMI — LJUBLJANA

Trgovina s kurivom. Vodstvo za preskrbo drv in premoga. Telefon št. 2951 Dolenjska cesta. Telefon št. 2951 Javnim nameščencem na desetmesečne obroke.

— Zoološki vrt v Ljubljani. V Ljubljani so ljubitelji domače favne ustanovili društvo »Zoo«, ki ima namen urediti in vzdržavati zoološki vrt v Ljubljani. V tem vrtu bi se gojile živali, ki žive prosto v Sloveniji, predvsem vsi vretenčarji. Dokler se pa društveni smoter povsem ne realizira, bi društvo nabrane živali od časa do časa razstavljalo ter na ta način svedočilo svoje delovanje in svoj napredek. — Zoološki vrtovi so postali kulturna potreba. Posebej bodo dobro došli vsem šolam, zlasti v sedanjem času, ko se zaradi nezadostnih dotacij ne morejo izpopolnjevati šolske zbirke, kakor bi bilo treba. Sicer pa so konzervirane živali in mrtve podobe le slab nadomestek za žive živali, ki jih bi mogla v zoološkem vrtu opazovati mladina v vsem njihovem bitju in žitju. — Odbor društva se obrača do vseh ljubiteljev domače favne, zlasti do učiteljstva za sodelovanje, v prvi vrsti, da bi pristopili društvu kot člani in v krogu svojih znancev nabrali društvenike. Odbor proš, tem potom vsakogar, ki bi imel zanimanje za skorajšnji dosegu društvene smotra, da se javi za poverjenika tajniku (dr. S. Bevk, Ljubljana, Aleksandrova c. 10), ki mu pošlje vsa potrebna navodila. Članarina znaša 12 Din na leto in se more plačevati mesečno po 1 Din.

— Velika žehta ni več strašilo, pred katerim je vsaka gospodinja enkrat ali dvakrat mesečno trepetala. Danes je vsaka gospodinja v stanju, da tako delo opravi za zabavo. Vsak teden postavi umazano perilo, da se čez noč namoči, a potem ga prekuha z »RADIONOM« v času, ko pripravljajo kosilo. Končno izperji v čisti vodi, pa je v eni uri pranje gotovo, a perilo belo kot sneg.

— Priporočilo. Cenj. Člane in šolska vodstva opozarjamo na današnji inserat tvrdke IGN. VOK. Ljubljana, katera ima splošno znano najboljšo šivalne stroje v zalogi po ugodnih cenah in plačilnih pogojih. Več v inseratu.

— Opozarjamo na inserat tvrdke ROZMAN lu prosimo, da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje na nj.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krojom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.